

ایران ۱۸ هزار خانه بهداشت دارد

یهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت: شبکه بهداشت نقطه عطف نظام سلامت ایران در دنیاست و در حال حاضر تقریباً در همه روستاها، خانه بهداشت راه‌اندازی شده است، به‌نحوی که ۱۸ هزار خانه بهداشت و مراکز بهداشتی در نقاط گوناگون کشور وجود دارد.

با مسئول

مریم سرخوش؛ روزنامه‌نگار

تعیین کارانه کادر بلوک زایمان با رضایت مادران

منشور کرامت‌مادری دستسورالعمل جدید ابلاغی از سوی وزارت بهداشت به مراکز درمانی است که شامل ۳ بخش‌تکریم کلامی، فرایندی و ساختاری می‌شود که دل‌یلش هم این بوده که شکایت‌هایی از سوی مادران باردار در برخی مراکز درمانی به معاونت‌های بهداشت و درمان رسیده که هر چند تعداد آنها زیاد نبوده، اما به‌دلیل اهمیت آن، با ابلاغ این منشور همراه شده است. صابر جباری، رئیس مرکز جوانی جمعیت و سلامت خانواده وزارت بهداشت درباره آمارهای برخورد نامناسب با مادران باردار در مراکز درمانی به هم‌شهری می‌گوید: «ما رشکایت از برخورد‌های نامناسب در بلوک‌های زایمانی با مادران باردار بالا نیست، اما همین موارد کم هم باید حذف شوند. ما گزارش‌هایی داریم که مادران به‌دلیل زایمان فرزندان سوم و چهارم مورد تمسخر قرار می‌گیرند. نباید فرزندآوری به‌لیل چنین برخوردهایی تحت‌الشعاع قرار بگیرد و ما هم بر اساس مصوبه‌های قانونی به‌دنبال حذف چنین مواردی هستیم.»

او درباره اینکه وزارت بهداشت در این‌باره چه نظرات‌هایی را در دستور کار دارد، توضیح می‌دهد: «این موارد از سوی اداره نظارت بر درمان وزارت بهداشت پیگیری می‌شود، اما چون ذی‌نفع اصلی مادر است و نگاه ما هم ایجاد رضایت مادران، چنانچه برخورد‌های نامناسبی با مادران در مراکز درمانی وجود داشته باشد، آنها می‌توانند با ثبت شکایت، این موارد را گزارش کنند. هر گونه گزارش از سوی اداره نظارت بررسی می‌شود، اما اگر موارد گزارش شده مستند باشد، رأی قاطع‌تری در هم درباره آن صادر خواهد شد.» جباری با تأکید بر اینکه سامانه ۱۹۰ آماده دریافت شکایات مادران باردار است، ادامه می‌دهد: «اگر کادر درمان خطایی را در این زمینه مرتکب شوند بر اساس مصوبه قرارگاه جوانی جمعیت، تحت رسیدگی قرار می‌گیرند. همچنین براساس قانون جوانی جمعیت پرداخت کارانه عوامل بلوک زایمان مبنی بر رضایت‌مادر از فضای فیزیکی، برخورد، خوشایندسازی محیط زایمان و... خواهد بود.» این مسئول درباره جزئیات منشور کرامت‌مادری هم می‌گوید: «این منشور شامل تکریم کلامی، فرایندی و ساختاری است. در بخش تکریم کلامی، مشخص کرده‌ایم که چه جملاتی باید در مواجهه با مادران باردار استفاده شود و چه کلمات و جملاتی نباید به کار رود. در تکریم فرایندی هم بخشی از فرایندهایی را که ممکن است در ارائه خدمات به‌صورت‌خواسته یا ناخواسته باعث شود کرامت‌مادر رعایت نشود، لحاظ و مصادیق آن را مشخص کردیم. در تکریم ساختاری هم تأکید شده که برای رفاه حال مادران باردار، پارکینگ‌های موجود در مراکز درمانی در اختیار آنها قرار بگیرد و امکانات لازم برای تسهیل تردد مادران باردار در بخش‌های درمانی فراهم شود.» به‌گفته جباری، قرار است در بیمارستان‌ها خط‌هایی ویژه برای مادران باردار طراحی و تعبیه شود که آنها با دنبال کردن این خطوط با سرعت و سهولت بیشتری به مراکز مرتبط با درمان و مراقبت مادران باردار برسند. **آزراهای کلامی محدوداست**

همچنین سعید کریمی، معاون درمان وزارت بهداشت هم در حاشیه نشست خبری دهه فجر در پاسخ به هم‌شهری درباره برخوردهای نامناسب با مادران با این نکته اشاره می‌کند که موضوع آزراهای کلامی علیه مادران باردار در مراکز درمانی بسیار محدود است.

او با تأکید بر این موضوع که کرامت‌مادران باردار برای وزارت بهداشت دارای اهمیت است، عنوان می‌کند: «حتی اگر یک مورد از آزارهای علیه مادران باردار وجود داشته باشد، خوشایند نیست و ما به این موضوع رسیدگی می‌کنیم.»

سلامت

آرش نپاوندی؛ روزنامه‌نگار

برنج بخورید تا سالم بمانید

برنج اصلی‌ترین غذای ایرانی‌ها و بسیاری از کشورهای آسیایی است. البته از این ماده غذایی همیشه به‌عنوان یک غذای پرنشاسته و چاق‌کننده نام برده می‌شود، اما جالب است بدانید که برنج هم فوایدی دارد.
تایمز آف ایندیا درباره فواید برنج مقاله‌ای منتشر کرده و نوشته: «هرخلاف تصور رایج عمومی که برنج برای سلامتیم چندان هم خوب نیست و مصرف آن برای افراد چاق مضر است، این ماده خوراکی فواید زیادی دارد. برنج سفید برای قرن‌ها یکی از مواد اصلی در چندین منطقه جهان به‌ویژه کشورهای آسیایی بوده، اما طی فرایند تصفیه و تحت‌تأثیر نور ناکافی بسیاری از ترکیبات معدنی و مغذی خود را از دست می‌دهد که بدون در نظر گرفتن این فرایند یکی از سالم‌ترین غلات کامل به شمار می‌رود.» چند مزیت برنج را در ادامه بخوانید:

هضم آسان

هضم برنج سفید نسبت به برنج قهوه‌ای و سایر جایگزین‌ها به‌دلیل محتوای فیبر پایین آسان‌تر است. این برنج برای افرادی که مشکل گوارشی دارند، گزینه‌ای عالی است.

گلوتن ندارد

ترکیب طبیعی بدون گلوتن در برنج باعث می‌شود دستگاه گوارش راحت‌تر نتواند مولکول‌های غذا را تجزیه و از چسبیدن آنها به دیواره روده‌ها جلوگیری کند.

تراکم کالری

مصرف زیاد برنج می‌تواند وزن را بسیار افزایش دهد، اما با رعایت یک رژیم سالم این خوراکی محبوب با مقدار زیادی کربوهیدرات منبعی غنی از انرژی و کالری به شمار می‌رود.

ماندگاری طولانی

برنج سفید در مقایسه با برنج قهوه‌ای و سایر غلات، ماندگاری بیشتری دارد و اگر به‌درستی ذخیره نشود، می‌تواند برای مدت طولانی قابل خوردن باقی بماند.

مواد مضر کمی دارد

سیوس برنج حاوی یک ماده ضد مغذی به نام اسیدفیتیک است که طی فرایند آسیاب برنج سفید حذف و باعث می‌شود جایگزین بهتری برای برنج قهوه‌ای و سایر غلات باشد.

افتتاح ۴ مرکز توانبخشی در هلال احمر

پیمان نامدار، معاون بهداشت، درمان و توانبخشی هلال احمر: ۴ مرکز تخصصی جمعیت هلال احمر شامل مناسب‌سازی ویلچر، پروتزهای سیلیکونی و روانشناسی برای نخستین بار در بخش دولتی کشور افتتاح شد. در این مراکز، خدماتی برای مشکلات ویلچرها و تولید پروتزهای انگشت، چشم، گوش، سیبیه و... ارائه می‌شود.

مرهمی بر زخم‌های مادران خشونت‌دیده در بیمارستان‌ها

منشور جدید وزارت بهداشت می‌خواهد خشونت علیه زنان باردار در مراکز درمانی را به صفر برساند

برشی از قانون کرامت مادران:

خطر کاهش آمار زایمان طبیعی در کشور

خشونت در اتاق زایمان بیمارستان‌های دولتی طبق روایت‌های خودزنان، در شهرستان‌هایی بیشتر و موارد آن تلخ‌تر و گزنده‌تر است، خشونت از سوی پزشک گرفته تا پرستار و ماماو حتی کادر متعلقاً: موضوعی که می‌تواند آمار زایمان طبیعی را در کشور به‌شدت کاهش دهد. به‌طور کلی در سال‌های اخیر به سبب می‌توان زنانی را یافت که در بیمارستان‌های دولتی زایمان کرده باشند، با قصد زایمان در یک بیمارستان دولتی را داشته باشند.

یادآوری‌اش اذیت‌می‌کند

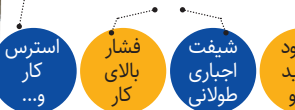
مادری که صاحب ۴ فرزند است و هر دو را در یک بیمارستان دولتی معروف به دنیا آورده، به هم‌شهری می‌گوید: «در هر دو زایمان آنقدر بدرقاری دیدم و حرف‌های نامربوط و توهین‌آمیز شنیدم که هنوز بعد از گذشت سال‌ها، با یادآوری‌اش اذیت می‌شوم.» او می‌گوید: «۶سال پیش موقع زایمان فرزند دوم نه‌تنها هیچ دلداری و دلگرمی از طرف کادر اتاق زایمان ندیدم بلکه مدام توهین می‌شنیدم و تحقیر می‌شدم. پرستار مدام با لحن بد می‌گفت «چرا همکاری نمی‌کنی؟» حال من‌تنها باعث رعب و وحشت مادران خواهد شد بلکه ممکن است تبعات جدی روانی و اجتماعی برای آنان داشته باشد.

راهندازی کمپین «نه به خشونت در اتاق زایمان»

برخی روایت‌های حاکی از اعمال خشونت بیشتر در مورد زنانی است که زایمان سوم یا چهارم خود را انجام می‌دهند. بارها به آنها گفته شده که «چهارا بچها چه خبره؟» یا «اگر تحمل درد را ندانستی، چرا حامله شدی؟» سال‌ گذشته بود که انتشار یک فایل صوتی از اتاق زایمان یکی از بیمارستان‌های دولتی حاشیه‌ساز شد و موجی از واکنش‌های مردم، رسانه‌ها و کاربران شبکه‌های اجتماعی را به‌دنبال داشت. در این فایل صوتی، ماما یا پرستاری که نزدیک زن باردار است، با شنیدن فریادهای او که ناشی از شدت درد زایمان است، به سرش فریاد می‌کشد و الفاظ توهین‌آمیزی به زبان می‌آورد. انتشار این فایل صوتی باعث شد رسانه‌ها به این موضوع ورود کرده و اصلاح این رویه را از مسئولان وزارت بهداشت مطالبه کنند.

برخی از توجیه‌ها و دلایل مطرح شده

درباره بدرقاری کادر درمان:

مادرانی که قید بارداری مجدد را دارند

بعضی از زنان در گفت‌وگو با هم‌شهری تأکید می‌کنند که تنها به‌دلیل خشونتی که در زایمان اول دیده‌اند، قید زایمان‌های بعدی را زده‌اند، یا فرزند دوم خود را با فاصله زیاد به دنیا آورده‌اند تا ترس و ترومای زایمان قبلی را با پشت سر بگذارند و بتوانند با آن کنار بیایند. خیلی از زنان با آنکه حدود ۵ سال از زایمان اولشان در بیمارستان دولتی می‌گذرد، همچنان جزئیات آن روز و بدرقاری‌ها به وضوح در خاطرشان مانده و با بقض آن را روایت می‌کنند.

افتتاح ۴ مرکز توانبخشی در هلال احمر

پیمان نامدار، معاون بهداشت، درمان و توانبخشی هلال احمر: ۴ مرکز تخصصی جمعیت هلال احمر شامل مناسب‌سازی ویلچر، پروتزهای سیلیکونی و روانشناسی برای نخستین بار در بخش دولتی کشور افتتاح شد. در این مراکز، خدماتی برای مشکلات ویلچرها و تولید پروتزهای انگشت، چشم، گوش، سیبیه و... ارائه می‌شود.

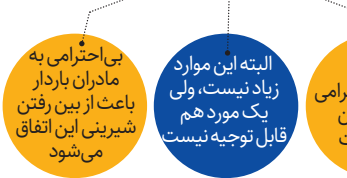
خیلی از زنان سکوت می‌کنند

بدرقاری کادر درمان در اتاق زایمان برخی بیمارستان‌های دولتی بسا مادران باردار را خود وزارت بهداشت نیز تأیید می‌کند و اعلام کرده که برای جلوگیری از آن، «دستورالعمل کرامت‌مادری» تدوین و به دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ شده است. این دستورالعمل، یکی از ماده‌های قانون جوانی جمعیت است. انسبیه کتابچی، معاون برنامه‌ریزی و پایش و ارزیابی عملکرد ستاد ملی جمعیت چند روز پیش در گفت‌وگویی درباره این دستورالعمل گفت: «ماده ۵۰ قانون جوانی جمعیت به‌طور مفصل به بهبود شرایط زایمان زنان در بیمارستان‌ها پرداخته است. بر مبنای این ماده قانونی باید تعداد متخصصان ماما‌یی و زنان در بیمارستان‌ها متناسب با تعداد مراجعان افزایش پیدا کند تا فشار کار از دوش این قشر برداشته شود چون افزایش فشار کار منجر به خستگی پرسنل می‌شود و فرد ممکن است به همین دلیل، برخورد نامناسبی با مادران باردار داشته باشد.» کتابچی به این موضوع هم اشاره کرده و «طبق این قانون، وزارت بهداشت مکلف شده که از مادران بعد از انجام پروسه زایمان، نظرسنجی کند. در این نظر سنجی میزان رضایت‌مادر از نحوه برخورد کادر درمان، شرایط بهداشتی بیمارستان و نحوه ارائه خدمات تشخیصی و درمانی مورد بررسی قرار می‌گیرد. یعنی باید پیامکی برای مادر ارسال شود که حاوی چند سؤال کلی باشد و وی با بله و خیر به سؤالات پاسخ دهد. طبق این قانون، وزارت بهداشت با باید این رضایت‌سنجی را مبنای پرداخت کارانه عوامل زایمان قرار دهد.» او گفت: «اهمیت اجرای این قانون در بیمارستان‌های دولتی بسیار زیاد است و زیرساخت‌های آن هم آماده است.»

بدرقاری حتی در بخش خصوصی!

بعضی از زنان به هم‌شهری می‌گویند شرم‌شان می‌شود توهین‌هایی را که در اتاق زایمان از کادر درمان شنیده‌اند، به زبان بیاورند. یکی از آنها می‌گوید: «توهینی که شنیدم، آن قدر زشت و ترکیک بود که ممکن است آن را فقط در خیابان و به شکل مکتب‌های جنسی بشنویم.» اجرای خشونت با مادران در حال زایمان مختص ایران نیست و در تمام دنیا جاری است. این مسئله در برخی از کشورها تا حدی جدی شد که حتی سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۱۴ علیه خشونت در اتاق‌های زایمان بیانیه‌ای صادر کرد.

۳ نکته درباره «منشور کرامت‌مادری»

توقعی از شما نداریم

یکی از این مادران تعریف می‌کند: «کیسه آب من یک‌ماه زودتر از موعد مقرر پاره شد و بچه‌ام یک‌ماه زودتر به دنیا آمد. شبی که کیسه‌ام پاره شد، هم‌سر من را با حال روحی بسیار بدی به بیمارستانی خصوصی رساند. قبل از آن یک‌سقط‌داشتم و وحشت داشتم که این بچه‌ها از دستم برود. مراه اتاق زایمان برندن. من چند ساعت از ناراحتی گریه می‌کردم. خیلی ترسیده‌بودم، ترس من گفتند باید تا صبح بخوابم تا کدرتی بیاید سراغم. من گفتم حالم خوب نیست و توقع نداشته باشید در این اوضاع بتوانم بخوابم و یکی از نفرات کادر درمان گفت: «ما توقعی از شما نداریم. دوست داری بخواب، دوست نداری نخواب.» با همین یک جمله من فروشکستم. البته رفتار بقیه کادر خیلی خوب بود و همان پرستار هم وقتی اعتراض کرد، مرم‌خواهی کرد، ولی گاهی یک جمله نامربوط می‌تواند زن در آستانه زایمان را ویران کند.»

قانون داریم...!

بسیاری از پرستاران، برخی رفتارها در اتاق زایمان را طبیعی می‌دانند و دلیل خود برای این رفتارها را حقوق زیر ۱۰ میلیون تومان، کمبود شدید نیرو، شیفت‌های اجباری طولانی، فشار بالای کار و استرس کار عنوان می‌کنند. اما مادرانی که در بیمارستان‌های دولتی زایمان کرده‌اند، معتقدند این مشکلی نیست که مادران در ایجاد آن نقش داشته و مقصر آن باشند. آنها می‌گویند بعضی از پرستارها در اتاق زایمان با آن‌که درد کشیدن و به‌خود پیچیدن زن در حال زایمان را می‌بینند، سرشان در گوشی موبایل است و به ناله‌ها هیچ توجهی نمی‌کنند! این موضوع دیگر به حقوق کم آنها مربوط نیست و مستقیماً به وجدان و انسانیت آنها مربوط است. از سوی دیگر، خیلی از ماماها و پرستاران خوشونت هم‌کاران خود با مادران باردار را قابل‌توجه نمی‌دانند و معتقدند احترام به مادر باردار با وجود وضعیت روانی بدی که در آن قرار دارد، وظیفه‌انسانی پرسنل اتاق زایمان است.

باید جریمه‌شان کرد

لیلا محمدخانی شهری، عضو هیأت مدیره نظام پزشکی تهران که سابقه‌ای بیش از ۲۰ سال در ماما‌یی دارد، می‌گوید: «کرامت‌مادر باردار در اتاق زایمان باید در هر شرایطی حفظ و از هر گونه خشونت و آزار و اذیت علیه مادران اجتناب شود. حتی باید برای آن جریمه‌ای در نظر گرفته شود.»

سمتشنبه ۱۷ بهمن ۱۴۰۲ — شماره ۲۳۹ ۹۰

همشهری

تندرستی

عدد خبر

۸۰۰ هزار

اهداءکننده، سالانه از سوی نیروهای انسانی سازمان انتقال خون مورد معاینه و پرسش قرار می‌گیرند. اما به‌گفته مصطفی جمالی، رئیس سازمان انتقال خون در نشست خبری دهه فجر این نیروهای انسانی به‌دست فراموشی سپرده شده‌اند. او تأکید می‌کند: پزشکان و پرسنل سازمان انتقال خون، سرداران انتقال خون و سلامت و اهداءکنندگان نیز سربازان آن هستند.

۸ روز

میانگین ذخایر خون و فرآورده‌های کشور است و این عدد در گذشته ۴ روز بوده و در استانی مثل سیستان و بلوچستان در برخی‌زمان‌ها یک تا ۲ روز هم بوده که اکنون ۴ برابر شده است. در حال حاضر میزان این ذخایر در تهران هم ۱۵روز است. در گذشته، مشکلات فرلرانی در حوزه کیسه‌های خون در سازمان انتقال خون وجود داشت و ذخایر آنها حدود ۲ تا ۳ هفته بود اما در حال حاضر این ذخایر به ۶ماه رسیده است.

۱۰۰ درصد

نیازهای بیمارستانی خون و فرآورده‌های آن در حال حاضر تأمین شده است. شاخص توزیع خون و فرآورده‌های خونی در مراکز درمانی و بیمارستانی در سال ۱۴۰۰ حدود ۷۵درصد بوده است. استفاده از کیسه‌های فیلتردار که منجر به حذف گلبول‌های سفید و افزایش کیفیت خون است از ۲۰درصد به ۷۰درصد رسیده است.

۲۶ نفر

از هر هزار نفر در ایران نسبت به اهدای خون اقدام می‌کنند. اما در آمریکا براساس آخرین آمارها و پس از پاندمی کرونا شاخص اهدای خون به ۱۹در هزار نفر کاهش یافته و آنها را با بحران تأمین خون مواجه کرده است. این در حالی است که سازمان انتقال خون ایران براساس اعلام سازمان جهانی بهداشت رتبه برتر آسیا را به‌خود اختصاص داده است.

کادر درمان

افزایش حمایت از پرستاران در سال آینده

قانون تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری دقیقاً ۱۵سال پیش تصویب شد، اما در دولت سیزدهم و از ابتدای فروردین ۱۴۰۱ رسماً به مرحله اجرا رسید. در ابتدای اجرا هم مشکلاتی داشته‌اما به‌گفته عباس عیادی، معاون پرستاری وزارت بهداشت، قرار است این مشکلات به‌تدریج رفع شود. به گزارش هم‌شهری، در ابتدای اجرای این قانون صرفاً ۱۷ بسته خدماتی پیش‌بینی شده بود و پرستاران براساس آن افزایش کارانه داشتند، اما در ۱۴۰۲ این بسته به ۲۷ خدمت افزایش یافت و حالا براساس پیشنهاد معاونت پرستاری وزارت بهداشت به شورای عالی بیمه قرار است ۵ بسته خدمتی در سال آینده مصوب شود. همچنین مصوبه شورای‌عالی بیمه برای افزایش ۴۶درصدی تعرفه حوزه علوم پزشکی در سال آینده شامل پرستاران هم خواهد شد و به‌گفته عیادی، مجموع اینها می‌تواند اتفاقات بهتری را در آینده رقم بزند.

روند صعودی جذب پرستار

معاون پرستاری وزارت بهداشت با اشاره به توسعه مراکز آموزش عالی پرستاری بیان کرد: «در حال حاضر ۲۱۰ مرکز آموزش پرستاری در کشور داریم که این عدد پیش از انقلاب ۳۰مرکز بود. آن زمان کمتر از هزار پذیرش پرستاری وجود داشت اما این رقم در ۱۴۰۲ فقط در کارشناسی پرستاری به ۱۰هزار و ۵۰۰ نفر رسیده است. در ۱۳ رشته تحصیلات تکمیلی هم هزار نفر و در دکتری تخصصی ۱۵ نفر در حال تحصیل هستند. علاوه بر این در رشته‌های اتاق عمل، هوشبری و فوریت‌ها نیز حدود ۵هزار نفر مشغول آموزش هستند که مجموعاً بالغ بر ۱۶ هزار نفر سالانه در رشته‌های مختلف پرستاری تربیت می‌شوند.»

عیادی با اشاره به افزایش نرخ سالمندی و بیماری‌های مزمن در کشور بر ضرورت آموزش باکیفیت و جذب پرستاران تأکید کرد و گفت: «حدود ۴۸درصد از مجوزهای استخدامی کشور از پایان سال ۹۸ تاکنون درباره پرستاران بوده است. در مجموع طی ۲ سال اخیر ۳ نوبت جذب گروه‌های پرستاری رخ داده که طی نوبست اول در ۱۴۰۰ حدود ۱۹ هزار نفر جذب شدند. در قانون تبدیل وضعیت ایثارگران از مجموع مجوز ۶۸هزار نفری ۲۰هزار و ۵۰۰ پرستار استخدام شدند. همچنین از مجموع ۲۵هزار ظرفیت استخدامی استال، ۵۰درصد مجوزها به گروه پرستاری اختصاص داشته است.» او همچنین از تلاش اصلاح شرح‌وظایف و ساختار و سازمان حوزه پرستاری هم خبر داد و گفت: «این اقدامات از سال گذشته آغاز شده، به برخی به نتیجه رسیده و برخی در مرحله ابلاغ است. طی یک سال گذشته هم ۴انجمن علمی و پرستاری شامل پرستاری کودکان، سلامت جامعه و سالمندان، مدیریت پرستاری و بزرگسالان و مراقبت ویژه به مجموع انجمن‌های علمی پرستاری افزوده شده است. ۲ پروژه هم درباره وضعیت اسکان پرستاران در حال پیگیری است که یکی از آنها مسکن ملی است و دیگری هم پانسیون‌های پرستاری؛ از سال گذشته ساخت پانسیون‌ها آغاز شده است.»